

годи. Ця п'ята заповідь є основою біоетики. Сьома, подібна до неї і десята, стоять в обороні приватної власності.

Сьогодні люди часто оправдують переривання вагітності важкими економічними обставинами. Цей фальшивий погляд зраджує людей, які в глибині душі не мають віри чи довіря до Божого Провидіння.

Хоча людина своїми руками вирощує хліб, віруюча особа дякує Богові за той хліб і молиться: "Хліб наш насущний дай нам сьогодні".

6. Справедливість в економіці

У книзі Левітів Старого Завіту у п'ятій главі знаходимо приписи про вагу та міру. Там йде мова про податки, без яких економічні системи багатьох країн світу не змогли б функціонувати. В 16-ій главі цієї старозавітної книги є чітка згадка про спадкоємство, яке також певною мірою стосується економічних засад держави.

7. Економічний розвиток Ізраїлю

У книзі Второзаконня Старого Завіту можна натрапити на місця, які виразно вказують на першопочатки легкої промисловості. Надзвичайно великою економічною потугою відзначався Ізраїль за часів царя Соломона, відомого своєю мудрістю. Про – це прочитаємо у 1-ій книзі Царів, 5-10 глави.

8. Економіка у книгах пророків

У своїх книгах пророки не осуджують економіки як такої (адже Господь обіцяє добробут, коли до нього навертаються), а критикують надужиття чи зловживання. Дочасні добра належать до Бога й ними ми повинні користуватися згідно з Його заповідями.

9. Економіка у Новому Завіті

У Новому Завіті Христос закликає: "Не збирайте собі скарбів на землі, де міль і хробацтво нівечить, і де підкопують злодії і викрадають. Збирайте собі скарби на небі" (Мт 6, 19). Також Спаситель наголошував на тому, що не можна служити Богові і мамоні (пор.: Мт 6, 24).

Листи св. апостола Павла містять економічні аспекти тогочасного суспільства: кожен проповідник отримує належну нагороду (пор.: 1 Кор. 3), апостол має право жити з Євангелії (пор.: 1 Кор 9), збірки для убогих (пор.: 2 Кор 9). Він наголошує на користі, яку дає милостиня: *"Пани, віддавайте слугам те, що справедливе й належне, знаючи, що й ви маєте пана у небі"* (Колос 4, 1). В іншому листі пише: *"Пильно старайтеся жити спокійно, клопотатися кожен своїми справами та працювати власними руками, – так, як ми були наказали"* (1 Сол 4, 11). *"Як хтось не хоче працювати, хай не їсть"* (2 Сол 3, 10).

Таким чином, розглядаючи аспекти економічних проблем у Святому Письмі, можна зробити висновок, що і сьогодні, і завтра Біблія відіграватиме важливу роль у впорядкуванні економічного життя, вказуючи на засоби, завдяки яким можна протистояти занепадові сучасної економіки, і водночас задовольнити потреби знедолених людей, убогих і скривджених, що чекають на позитивні зміни в суспільстві, чіткі економічні орієнтири на майбутнє.

Література

1. **Святе Письмо** Старого і Нового Завіту. – Рим: Вид-во оо. Василян, 1963. – 1422 с.
2. **Словник** біблійного богослов'я// Під ред. Ксав'є Леон-Дюфура; Пер. з II французької єп. Софрона Мудрого ЧСВВ. – Львів, 1996. – 936 с.
3. **Енцикліки** Папи Івана Павла II. – Рим: Вид-во оо. Василян, 1982. – 352 с.
4. **Документи** Другого Ватиканського Собору: конституції, декрети, декларації. – Львів: Свічадо, 1996. – 760 с.

УДК 330.341.4

Доц. В.І. Михайловський, канд. екон. наук;
ст. викл. І.Р. Оленич, канд. екон. наук – ЛДАВМ¹²

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Розглядаються методологічні проблеми ефективності державного регулювання економіки України на основі якісних оцінок.

Ключові слова: державне регулювання, ефективність.

Doc. V.I. Mykhajlovskyj, I.R. Olenych – SVM of Lviv

Problems of influence of efficiency of State regulation of economy of Ukraine

The author investigates the problem of the methods of influence of the efficiency of State regulation of economy of Ukraine on the base of qualifying indexes.

Держава в усіх суспільних системах відіграє вагому економічну роль, виконуючи певні соціальні та господарські функції. Державне регулювання багатьох секторів економіки пов'язане з різноманітними проявами недосконалості ринку, що не тільки зумовлює його необхідність, але й економічні функції держави, які реалізуються через таке регулювання.

Державне регулювання – це процес впливу держави на господарське життя суспільства та пов'язані з ним соціальні процеси, в ході яких реалізується соціально-економічна політика держави відповідно певної концепції. Для досягнення мети використовуються набір адміністративно-правових та економічних засобів.

Ефективність державного регулювання не може отримати достеменною кількісної оцінки вже тому, що має багато аспектів. Більшість проявів ефективності державного регулювання, наприклад, соціальна стабільність у суспільстві, взагалі не має однозначних кількісних параметрів, а визначити його частку внеску в забезпечення темпів економічного зростання, збільшення зайнятості або підвищення ефективності суспільного виробництва практично неможливо. Тому можна запропонувати тільки деякі якісні оцінки ефективності державного регулювання.

В цілому, безперечно, державне регулювання довело свою ефективність. Вмонтоване у ринковий механізм, воно забезпечило високий економіч-

¹² Львівська державна академія ветеринарної медицини ім. С.З. Гжицького

ний динамізм країнам Заходу, підвищення ефективності суспільного виробництва, більш-менш помірковане безробіття, значне підвищення рівня та якості життя населення, пом'якшення протиріч і достатню соціальну стабільність.

У той же час ефективність державного регулювання далеко не безмежна. Вона не в стані перебороти циклічність відтворення, що породжує тяжкі економічні та соціальні проблеми, постійно забезпечувати високий рівень зайнятості та всебічний соціальний захист населення. Це пояснюють тим, що чотири головні цілі державного регулювання (так званий "магічний чотирикутник"): забезпечення темпів зростання ВВП, відповідних господарському потенціалу країни; мінімізація безробіття; стабілізація цін та зовнішньоекономічна рівновага – багато в чому суперечать одна одній.

Оцінка та вибір форм і методів державного регулювання, адаптованих до специфічних умов економіки України, буде сприяти підвищенню ефективності суспільного виробництва.

УДК 330.101.541

Аспір. М.Б. Ватаманюк – Львівський НУ
ім. Ів. Франка

КАТЕГОРІЯ СПОЖИВАННЯ У СУЧАСНІЙ АНАЛІТИЧНІЙ ЕКОНОМІЇ

Розглянуто суть та інструментарій дослідження споживання домогосподарств у сучасній макроекономічній науці. Проаналізовано важливість вивчення оптимального вибору споживачів на мікроекономічному рівні. Зазначено, що макро- і мікроекономічні складові категорії споживання поєднуються з допомогою сучасних моделей поведінки споживачів.

Ключові слова: споживання, споживчі видатки, функція споживання, теорія поведінки споживача.

Doctorate M.B. Vatamaniuk – Ivan Franco NU of Lviv

The concept of consumption in modern economics

The essence and tools of household consumption investigation in modern macroeconomics is considered. The importance of the optimal consumer choice analysis on microeconomic level is discussed. The interactions of macro- and microeconomic components of consumption within modern consumer behavior models is emphasized.

Key words: consumption, consumer expenditures, consumption function, consumer behavior theory.

У час ринкової трансформації економіки України глибоко переосмислюються концептуальні основи економічної науки, відбувається перехід від марксистського догматизму до сучасної теорії, побудованої на досягненнях світової економічної думки.

Радянська наука висвітлювала економічну дійсність у різних суспільно-економічних формаціях через призму класового підходу. Будь-яке економічне поняття чи явище досліджувалося з допомогою історико-діалектичного методу. При цьому постійно наголошувалося на антагоністичному характері

функціонування капіталістичної економічної системи, передбачався її неминучий крах і, навпаки, підкреслювалась повна гармонія економічних інтересів за соціалістичного способу ведення господарства. Саме під таким кутом зору у радянській політекономії було представлено і категорію споживання зокрема.

Поряд з цим світовою економічною наукою нагромаджено потужний інструментарій дослідження економічних проблем сьогодення, який дає змогу відзначити багатогранність і важливість категорії споживання, особливе місце якої в сучасній економічній теорії важко переоцінити. Перед тим, як проаналізувати значення споживання у структурі економічного знання, уточнимо зміст і основні визначники цієї категорії.

Споживання – це процес використання товарів і послуг з метою задоволення поточних потреб. Таке визначення відображає фізіологічний зміст споживання. Фактично ж, сучасна аналітична економія розглядає споживання як видатки домогосподарств на придбання усіх товарів і послуг за певний період часу без урахування коштів, спрямованих на купівлю житла [1]. Тобто, споживання тут стосується процесу купівлі споживчих благ, а не безпосереднього їх використання. Загалом, відмінність між споживанням і споживчими видатками є доволі тонкою. Її практично не існує для товарів поточного вжитку і послуг. Однак, ця відмінність є істотною при вимірюванні споживання товарів тривалого користування, які породжують потік послуг і поза періодом часу їх придбання [2]. На сучасному етапі розвитку економічної думки поки що не досягнуто консенсусу щодо розв'язання проблеми точного вимірювання споживання [3].

Вважається, що поточний реальний використовуваний дохід є одним із найважливіших визначників споживчих видатків домогосподарств. Між цими показниками існує стабільний позитивний емпіричний взаємозв'язок, який відображає кейнсіанська функція споживання. Окрім того, на споживання впливає ціла низка чинників, не пов'язаних з поточним доходом, зміна яких призводить до переміщення функції споживання. До них відносять дохід у тривалій перспективі, майно споживачів, їх сподівання, споживчу заборгованість, рівень розвитку банківської інфраструктури, наявність ефективної системи соціального захисту, процентну ставку. Окремо необхідно виділити ще один визначник споживання – податки, зміна величини яких впливає на споживчі видатки домогосподарств не прямо, а опосередковано через їх використовувані доходи. Численність чинників, що нерідко впливають на споживання у протилежних напрямках і нейтралізують один одного, зумовлює певну стабільність функції споживання за умов, коли уряд не вживає спеціальних заходів для зміни величини споживчих видатків населення. Те, що споживачі заощаджують в середньому близько 7 % використовуваного доходу, є однією з найтриваліших емпіричних закономірностей макроекономіки [4].

Споживання займає важливе місце у макроекономічній теорії, оскільки є найвагомішою складовою сукупних видатків і сукупного попиту. Сукупні видатки відображають фактичні видатки домогосподарств, підприємств,